

СТАНОВИЩЕ

от

проф. д-р Ермила Швайцер

НМА „Проф. Панчо Владигеров“

за дисертационния труд на

Христина Атанасова Пипова

докторант на самостоятелна подготовка,

докторска програма „Музика“, НБУ,

професионално направление 8.3 Музикално и танцово изкуство,

научна специалност „Музикално и танцово изкуство“

с научен ръководител: проф. Елисавета Вълчинова-Чендова, д.н.

на тема

**„РИТЪМ & БЛУС“ I и II на РУМЕН ЦОНЕВ – ТВОРЧЕСКА ПРОЕКЦИЯ НА
АВАНГАРДЕН МУЗИКАЛЕН ТЕАТЪР И ПОСТМОДЕРНА ЛЕКСИКА“**

за присъждане на образователната и научна степен „доктор“,

Кратки биографични данни

Христина Пипова е родена в София. Завършва 51. СОУ „Елисавета Багряна“ с профил изобразително изкуство с френски език. Започва да свири на пиано на 11-годишна възраст, солистка е на детския народен хор „Багри“ и детския хор на Гуна Иванова, като същевременно взима уроци по народно пеене при Нелка Петкова. Завършва бакалавърска степен в НБУ с народно пеене и магистърска степен, пак в НБУ, през 2013 г. с поп и джаз пеене при проф. Румен Цонев. По време на следването си участва активно в различни творчески проекти, през 2010 г. по покана на проф. Румен Цонев изпълнява главната роля в буфо-операта „Цар и водопроводчик“ в Университетския театър в НБУ. През 2012 е поканена от проф. Румен Цонев в актьорския състав на „Ритъм & Блус“ 2 в МГТ „Зад Канала“. Спектакълът е представян освен в София, на „Варненско лято“, „Аполония“ и много други сцени в страната, както и в Българското посолство в Лондон, по повод 24 май 2012 г. В периода 2014–2017 е стажантка в Музикалния театър „Ст. Македонски“ по европейска студентска програма към НБУ и изпълнява редица солови

роли. През 2017 г. е дебютът ѝ в Софийската опера в детския мюзикъл „Лили и вълшебното бисерче“ в ролята на Мидата, а от 2018 досега участва в мюзикъла „Мамма миа“, в ролята на Лиса. От 2019 г. е артистка на свободна практика. През 2021 г. по покана на композитора Любомир Денев, изпълнява главната роля на Катя в първата българска джаз опера „Вечеря в Манхатън“ в Нов театър – НДК, с режисьор Бойко Илиев. През 2024 получава две главни женски роли в спектаклите „1984“ по Джордж Оруел (Джулия), драматург и режисьор Бойко Илиев, музика Любомир Денев; и Синтия Барет в мюзикъла „Агарт“, по идея и музика на Любомир Денев-син с Филхармония „Пионер“.

Дисертационният труд съдържа общо 216 страници, които включват увод, четири глави, заключение, библиография (82 заглавия), интернет ресурси (7), видеофилми (9) и две приложения.

Трудът е много добре структуриран и се отличава с прецизен и ясен изказ. В увода докторантката обосновава избора на тема на дисертационния труд, който е свързан с дългогодишната ѝ съвместна работа с проф. Румен Цонев, който освен това ѝ завещава личния си архив. За Христина работата по тази тема е *„...едновременно творческа провокация и морален дълг към творческото му наследство.“*(с.7) Посочени са целите, предмета, задачите и методологията на изследването.

Първа глава е посветена на постмодернизма и съвременния авангарден музикален театър като явление, което трудно подлежи на дефиниране поради динамичните процеси, които протичат в системата на сценичните изкуства и музикалния театър. Разглеждат се връзките на авангардния музикален театър с операта и взаимното им проникване и влияние, както и досега с танцовия театър, хепънинга, мултимедийния спектакъл, театъра на абсурда. Авторката търси отговора на въпроса кой е водещата фигура в създаването на един спектакъл на авангардния музикален театър – режисьорът или композиторът, като цитира мнения на многобройни творци и изследователи, застъпници на едното или другото мнение. Направен е кратък исторически преглед на развитието и най-значимите творци на авангарден музикален театър - от Жан Тардийо, Дьорд Лигети и Луиджи Далапикола, през Лучано Берио и Луиджи Ноно, до Игор Стравински, Пиер Булез, Карлхайнц Щокхаузен и Бертолд Брехт. Специалното внимание е отделено на френския музикален театър и автори като Жорж Апергис, Ришар Дюбелски, Пиер Бара, Морис Бежар, на значимостта на форуми за авангарден театър като Авињонския фестивал, Оперното Ателие на Рейн и АТЕМ – Ателие за театър и музика в Париж, в

което пряк участник е проф. Румен Цонев, който става пренася тези идеи по-късно в България.

Във втора глава дисертантката анализира чертите на авангарден музикален театър, които носят спектаклите „Ритъм и блус“ I и II, на които Румен Цонев е композитор, режисьор, диригент и драматург. Новият жанр предоставя неограничени възможности за експериментиране с нови музикално-театрални средства, „...като в него всичко е изпято театрално, но и изиграно музикално“.(с.78) Авторът е „...взискателен художник, който отвеждайки ви към синкретизма, поднася един синхрон от слово, музика, танц в движение.“ (с.81) Резултатът е музикален спектакъл без драматургия, без сюжет и разказ, който е обединен от тема, която пази композицията от разпадане и нелогичност. Представлението е поредица от добре обмислени етюди „...които по-скоро са изпети, отколкото изиграни от хората на сцената посредством движение.“(с.85) По сполучливата формулировка на Христина: „получава се взаимно проникване - драматизиране на музиката и анализиране на драмата чрез музиката.“(с.91)

Трета и четвърта глави представляват реконструкция на сценариите на спектаклите „Ритъм и блус“ I и II, като за тази цел Христина използва освен частично запазени записки и нотирани фрагменти, разговори с участващи актьори и собствените си записки и спомени, чрез които се допълва пъзела на сценария на спектакъла. Тъй като Христина участва в „Ритъм и блус“ II от самото начало на създаването му, тя описва самия процес на раждане на такъв спектакъл от първо лице, нещо което е особено ценно. Вторият спектакъл е своеобразно надграждане – повече и по-сложни музикални номера, повече музиканти инструменталисти, сценично добре подготвени певци. Много добре е анализиран подходът на Румен Цонев при работата с артистите - да задейства емоциите като фактор на вокалното изразяване, да насърчава импровизацията, за да увеличи експресията на ситуацията. В центъра на спектакъла е музиката: „...създаването, деформацията, възприемането на звуковите събития. Тя е основата, върху която се размишлява и инсценира“. (с.141)

Посочени са седем приноса на дисертационния труд, които изцяло подкрепям. Специално бих искала да подчертая, че написването на този труд допринася за запазването на спомена и знанието за една светла личност в нашата музикална и театрална култура, каквато е проф. Румен Цонев.

Дисертантката има две научни публикации, свързани с темата на дисертационния труд. Авторефератът, с обем 28 стр. отговаря на съдържанието на дисертационния труд.

В заключение: Дисертационният труд на Христина Пипова е задълбочено научно изследване, както по отношение на разглежданата проблематика, така и по отношение на направените анализи и изводи. От представената работа става ясно, че Христина Пипова е ангажиран артист и музикант, с отлична музикално-теоретична подготовка и успешна артистична кариера. Поздравявам автора и научния му ръководител – проф. Елисавета Вълчинова-Чендова, д.н. и убедено предлагам на уважаемото Научно жури да присъди на Христина Пипова научно образователната степен „доктор“ по професионално направление 8.3. „Музикално и танцово изкуство“.

София, 29.09.2024

Проф. д-р Ермила Швайцер